

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2019. gada 10. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Gaisa pārvadājumi – Regula (EK) Nr. 261/2004 – Kopīgi noteikumi par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos – Lidojuma atcelšana – Atbalsts – Tiesības saņemt atlīdzinājumu par aviobiļeti no gaisa pārvadātāja – 8. panta 2. punkts – Komplekss ceļojums – Direktīva 90/314/EEK – Ceļojuma rīkotāja bankrots

Lietā C-163/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 21. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 1. martā, tiesvedībā

HQ,

IP, ko pārstāv viņa likumiskais pārstāvis HQ,

JO

pret

Aegean Airlines SA,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 16. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- HQ, IP, ko pārstāv viņa likumiskais pārstāvis HQ, un JO vārdā – *I. Maertzdorff, advocaat*, kā arī *M. Duinkerke* un *M. J. R. Hannink*,
- *Aegean Airlines SA* vārdā – *J. Croon* un *D. van Genderen, advocaten*,
- Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vlácil*, kā arī *A. Kasalická*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

- Vācijas valdības vārdā – sākotnēji *T. Henze*, pēc tam *M. Hellmann* un *A. Berg*, pārstāvji,
  - Eiropas Komisijas vārdā – *A. Nijenhuis*, kā arī *C. Valero* un *N. Yerrell*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 28. marta tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.), 8. panta 2. punktu, ņemot vērā Padomes Direktīvu 90/314/EEK (1990. gada 13. jūnijs) par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām (OV 1990, L 158, 59. lpp.).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp HQ, IP, ko pārstāv viņa likumiskais pārstāvis HQ, un JO (turpmāk tekstā – “HQ u.c.”), no vienas puses, un gaisa pārvadājumu sabiedrību *Aegean Airlines SA*, no otras puses, par aviobiļešu iegādes summas atmaksāšanu, kuru HQ u.c. lūdza pēc kompleksā ceļojumā ietilpstoša lidojuma atcelšanas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 261/2004

- 3 Regulas Nr. 261/2004 1., 2. un 16. apsvērumā ir noteikts:
  - “(1) Kopienas rīcībai gaisa satiksmes nozarē cita starpā ir jābūt vērībai uz to, lai nodrošinātu augsta līmeņa pasažieru aizsardzību. Turklāt ir jāņem vērā vispārējās patērētāju aizsardzības prasības.
  - (2) Iekāpšanas atteikums un lidojumu atcelšana vai ilga kavēšanās rada nopietnas problēmas un sarežģījumus pasažieriem.
- [..]
- (16) Gadījumos, kad atceļ ceļojuma kompleksu tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar lidojuma atcelšanu, šo regulu nepiemēro.”
- 4 Šīs regulas 1. panta “Priekšmets” 1. punktā ir paredzēts:
  - “Šī regula saskaņā ar tajā precizētajiem nosacījumiem paredz pasažieru tiesību minimumu gadījumos, kad:
    - a) pasažieriem pret to gribu atsaka iekāpšanu gaisa kuģī;
    - b) lidojums ir atcelts;
    - c) lidojums kavējas.”

5 Minētās regulas 3. panta “Darbības joma” 6. punktā ir paredzēts:

“Šī regula neietekmē pasažieru tiesības, kas paredzētas Direktīvā 90/314/EEK. Šo regulu nepiemēro gadījumos, kad ceļojuma kompleksu atceļ citu iemeslu dēļ, nevis lidojuma atcelšanas dēļ.”

6 Šīs regulas 5. panta “Atcelšana” 1. punktā ir paredzēts:

“Ja atceļ lidojumu, attiecīgajiem pasažieriem:

- a) apkalpojošais gaisa pārvadātājs piedāvā atbalstu saskaņā ar 8. pantu un
- b) apkalpojošais gaisa pārvadātājs piedāvā atbalstu saskaņā ar 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punktu, kā arī maršruta maiņas gadījumā, ja plānojams jaunā reisa izlidošanas laiks ir vismaz dienu pēc atceltā reisa izlidošanas laika, atbalstu, kas paredzēts 9. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā, un
- c) ir tiesības saskaņā ar 7. pantu no apkalpojošā gaisa pārvadātāja saņemt kompensāciju, ja vien:
  - i) pasažieri nav informēti par atcelšanu vismaz divas nedēļas pirms paredzētā izlidošanas laika vai
  - ii) pasažieri nav informēti par atcelšanu laika posmā no divām nedēļām līdz septiņām dienām pirms paredzētā izlidošanas laika un viņiem nav piedāvāta maršruta maiņa, sakarā ar kuru viņi var izlidot ne vairāk kā divas stundas pirms paredzētā izlidošanas laika un sasniegt savu galamērķi mazāk nekā četras stundas pēc iepriekš paredzētā ielidošanas laika, vai arī
  - iii) pasažieri nav informēti par atcelšanu mazāk nekā septiņas dienas pirms paredzētā izlidošanas laika un viņiem nav piedāvāta maršruta maiņa, sakarā ar kuru viņi var izlidot ne vairāk kā vienu stundu pirms iepriekš paredzētā izlidošanas laika un sasniegt savu galamērķi mazāk nekā divas stundas pēc paredzētā ielidošanas laika.”

7 Regulas Nr. 261/2004 8. panta “Tiesības saņemt atlīdzinājumu vai mainīt maršrutu” 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieriem dod iespēju izvēlēties:

- a) – vai septiņās dienās saskaņā ar 7. panta 3. punktu saņemt biļetes pilnas cenas atlīdzinājumu tās summas apmērā, par kuru tā ir pirktā, attiecībā uz to ceļojuma daļu vai daļām, kas nav veiktas, un attiecībā uz jau veikto daļu vai daļām, ja lidojumam vairs nav jēgas, ņemot vērā pasažiera sākotnējo ceļojuma plānu, attiecīgā gadījumā kopā ar:
  - atpakaļceļa lidojumu uz sākotnējo izlidošanas vietu pēc iespējas agrāk;
- b) vai arī mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim pēc iespējas agrāk; vai arī
- c) mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim vēlākā dienā atbilstīgi pasažiera vēlmēm, ja ir pieejamas brīvas vietas.

2. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkts attiecas arī uz pasažieriem, kuru lidojumi ir kompleksa pakalpojuma daļa, izņemot tiesības saņemt atlīdzinājumu, ja šādas tiesības izriet no Direktīvas 90/314/EEK noteikumiem.”

Direktīva 90/314

- 8 Direktīvas 90/314 21. apsvērumā ir noteikts:

“tā kā gan patērētāji, gan komplekso ceļojumu nozare iegūtu, ja organizatoriem un/vai pārstāvjiem tiktu noteikts pienākums sniegt pietiekamas drošības garantijas maksātnespējas gadījumā.”

- 9 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“Šīs direktīvas nolūks ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus attiecībā uz kompleksiem pakalpojumiem, ko pārdod vai piedāvā tirdzniecībā Kopienas teritorijā.”

- 10 Minētās direktīvas 4. panta 6. punktā ir paredzēts:

“Ja patērētājs atsakās no līguma saskaņā ar 5. punktu vai jebkādu iemeslu dēļ, kas nav patērētāja vaina, organizators atceļ komplekso pakalpojumu pirms līgta izbraukšanas datuma, patērētājam ir tiesības:

- a) vai nu saņemt vietā tādas pašas vai augstākas kvalitātes komplekso pakalpojumu, ja organizators un/vai pārstāvis spēj viņam piedāvāt šādu aizvietojumu. Ja piedāvātā kompleksā pakalpojuma kvalitāte ir zemāka, organizators patērētājam atlīdzina cenas starpību;
- b) vai arī cik iespējams drīz saņemt atpakaļ visu naudas summu, ko viņš samaksājis atbilstīgi līgumam.

[..]”

- 11 Šīs pašas direktīvas 5. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka organizatora un/vai pārstāvja līgumslēdzēja puse ir atbildīga pret patērētāju par saistību, kuras izriet no līguma, pienācīgu izpildi neatkarīgi no tā, vai šīs saistības ir jāpilda šim organizatoram un/vai pārstāvim vai citiem pakalpojumu sniedzējiem, neierobežojot organizatora un/vai pārstāvja tiesības vērst savus prasījumus pret pārējiem pakalpojumu sniedzējiem.”

- 12 Direktīvas 90/314 7. pantā ir paredzēts:

“Organizatoram un/vai pārstāvim, kas ir līgumslēdzēja puse, jāsniedz pietiekama drošības garantija attiecībā uz iemaksātās naudas atmaksāšanu un patērētāja repatriāciju maksātnespējas gadījumā.”

Nīderlandes tiesības

- 13 Pamatlietas faktu rašanās laikā Nīderlandes tiesību sistēmā Direktīva 90/314 bija transponēta *Burgerlijk Wetboek* (Civilkodekss, turpmāk tekstā – “BW”) 7. sējuma 7.A sadaļā “Ceļojuma līgums”.
- 14 Atbilstoši Civilkodeksa 7:504. panta 3. punktam pasažierim gadījumā, kad ceļojuma rīkotājs ceļojuma līgumu izbeidz, ir tiesības tam pieprasīt atmaksāt aviobiļešu cenu.
- 15 Saskaņā ar minētā kodeksa 7:512. panta 1. punktu ceļojumu rīkotājam ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka tad, ja maksātnespējas dēļ tas nevar izpildīt savas saistības pret ceļotāju, vai nu šīs saistības uzņemas trešā persona, vai nu tiek atlīdzināta ceļojuma cena.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 *Aegean Airlines*, Grieķijā dibināta sabiedrība, noslēdza ar *G. S. Charter Aviation Services Ltd* (turpmāk tekstā – “*G. S. Charter*”), Kiprā dibinātu sabiedrību, čarterreisu līgumu, saskaņā ar kuru tai bija jānodrošina noteikts skaits sēdvietu, pretī saņemot čartera maksu. *G. S. Charter* pēc tam pārdeva šīs sēdvietas, tostarp *Hellas Travel BV* (turpmāk tekstā – “*Hellas*”), Nīderlandē dibinātai ceļojumu aģentūrai.
- 17 *G. S. Charter* un *Hellas* noslēdza līgumu, saskaņā ar kuru laikā no 2015. gada 1. maija līdz 24. septembrim katru piektdienu bija jāveic lidojums turp un atpakaļ starp Ēldi [*Eelde*] (Nīderlande) un Korfu (Grieķija), *Aegean Airlines* bija jāsaņem drošības nauda un katru pirmdienu bija jāveic maksājums par attiecīgās nedēļas piektdienas lidojumu atpakaļ.
- 18 2015. gada 19. martā HQ u.c. rezervēja sabiedrībā *Hellas* lidojumus turp un atpakaļ starp Ēldi un Korfu. Šie lidojumi bija daļa no “kompleksa ceļojuma” Direktīvas 90/314 izpratnē, kuru cena tika samaksāta sabiedrībai *Hellas*.
- 19 HQ u.c. saņēma elektroniskās biļetes ar *Aegean Airlines* logotipu šiem lidojumiem, kas bija plānoti 2015. gada 17. un 24. jūlijā, kā arī dokumentus, kuros *Hellas* bija norādīts kā čarterreisu uzņēmums.
- 20 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, dažas dienas pirms paredzētās izlidošanas datuma *Hellas* nosūtīja vēstuli un e-pastu HQ u.c., kuros tā informēja, ka nepietiekamo rezervācijas tempu, kā arī jau esošo rezervāciju atcelšanas “neskaidrās situācijas Grieķijā” tolaik dēļ, tā esot spiesta atcelt ar *Aegean Airlines* nolīgtos lidojumus, jo pēdējā minētā esot izlēmusi, ka, tā kā nav iespējams iegūt iepriekš ar *Hellas* nolīgto cenu, tā no 2015. gada 17. jūlija lidojumus uz un no Korfu vairs neveiks. Šādos apstākļos *Hellas* paziņoja HQ u.c., ka viņu kompleksais ceļojums ir atcelts.
- 21 2016. gada 3. augustā *Hellas* tika pasludināta par bankrotējušu. Tā neatlīdzināja aviobiļešu cenu HQ u.c.
- 22 HQ u.c. vērsās *Rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa), lai panāktu, ka *Aegean Airlines* tiek piespriests viņiem izmaksāt kompensāciju par lidojuma atcelšanu 2015. gada 17. jūlijā, kā arī atmaksāt ar to saistīto biļešu cenu saskaņā ar attiecīgi, pirmkārt, Regulas Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu un, otrkārt, šīs regulas 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- 23 *Aegean Airlines* pamatā apstrīdēja Regulas Nr. 261/2004 piemērojamību, īpaši ņemot vērā tās 3. panta 6. punktu.
- 24 Tomēr ar 2017. gada 14. novembra pagaidu lēmumu *Rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa) šo iebildumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka Regulas Nr. 261/2004 piemērojamība par labu pasažieriem, kuri ir iegādājušies komplekso ceļojumu, saskaņā ar minēto noteikumu ir izslēgta tikai tad, ja atcelšana ir notikusi neatkarīgi no gaisa pārvadātāja gribas nodrošināt vai nenodrošināt šajā ceļojumā ietilpstošo lidojumu vai ietilpstošos lidojumus, bet šajā lietā tas tā nebija. Proti, šī tiesa konstatēja, ka, pirmkārt, lēmumu atcelt lidojumu pieņēma *Aegean Airlines*, kura acīmredzami lidojumu varēja nodrošināt tikai tad, ja *Hellas* tai iepriekš samaksā noteikto cenu, un, otrkārt, ka nav ticis nedz apgalvots, nedz noliegts, ka *Hellas* būtu paziņojusi par kompleksā ceļojuma atcelšanu citu iemeslu, kā vien *Aegean Airlines* lēmuma dēļ.
- 25 Līdz ar to saskaņā ar Regulu Nr. 261/2004 HQ u.c. bija tiesības no *Aegean Airlines* saņemt fiksētu kompensāciju attiecīgā lidojuma atcelšanas dēļ. Tomēr šī tiesa nelēma par lūgumu atlīdzināt aviobiļešu cenu.

26 Par minēto aspektu *Aegean Airlines* pakārtoti norādīja, ka, tā kā šajā gadījumā runa ir par kompleksu ceļojumu, no Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkta izrietot, ka tai nav pienākuma atlīdzināt HQ u.c. summu, ko tie ir samaksājuši *Hellas* par aviobiļešu iegādi.

27 Šādos apstākļos *Rechtbank Noord-Nederland* (Ziemeļnīderlandes tiesa, Nīderlande) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieris, kuram saskaņā ar (valsts tiesību sistēmā transponēto) Direktīvu [90/314/EEK] par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām ir tiesības prasīt viņa biļetes cenas atlīdzinājumu no ceļojumu rīkotāja, vairs nevar prasīt nekādu atlīdzinājumu no gaisa pārvadātāja?

2) Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai pasažieris no gaisa pārvadātāja tomēr var prasīt viņa biļetes cenas atlīdzinājumu, ja ir jāizdara pieņēmums, ka ceļojumu rīkotājs, ja tas tiktu atzīts par atbildīgu, finansiāli nespēs faktiski atlīdzināt biļetes cenu un ceļojumu rīkotājs nav arī veicis nekādus preventīvus pasākumus, lai garantētu šo atlīdzinājumu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

28 Ar abiem jautājumiem, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pasažierim, kam, pamatojoties uz Direktīvu 90/314, ir tiesības vērsties pie ceļojumu rīkotāja, lai atgūtu par aviobiļetēm samaksāto summu, tādēļ vairs nav iespējas, pamatojoties uz minēto regulu, prasīt atlīdzināt šo summu no gaisa pārvadātāja, tostarp tad, ja ceļojumu rīkotājs finansiāli nav spējīgs atmaksāt biļetes cenu un nav veicis nekādus pasākumus, lai to nodrošinātu.

29 Runājot par jautājumu, vai pasažieriem, kuriem ir tiesības vērsties pie sava ceļojumu rīkotāja, lai saņemtu aviobiļešu cenas atmaksu, ir tiesības prasīt biļešu summu atlīdzināt arī gaisa pārvadātājam, vispirms ir jāatgādina, pirmkārt, ka saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lasot kopā ar šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu, gaisa pārvadātājam ir jāpiedāvā attiecīgajiem pasažieriem atbalsts, tiem piedāvājot arī biļetes cenas atlīdzinājumu (skat. spriedumu, 2018. gada 12. septembris, *Harms*, C-601/17, EU:C:2018:702, 12. punkts).

30 Otrkārt, minētās regulas 8. panta 2. punktā ir noteikts, ka tiesības saņemt biļetes cenas atlīdzinājumu ir arī pasažieriem, kuru lidojumi ir kompleksa pakalpojuma daļa, izņemot, ja šādas tiesības izriet no Direktīvas 90/314 noteikumiem.

31 No 8. panta 2. punkta teksta izriet, ka tikai tas vien, ka pasažierim no Direktīvas 90/314 izriet tiesības uz atlīdzinājumu, ir pietiekams iemesls, lai pasažierim, kura lidojums ietilpst kompleksā ceļojumā, zustu tiesības prasīt savu aviobiļešu cenu atlīdzināt faktiskajam gaisa pārvadātājam atbilstoši Regulai Nr. 261/2004.

32 Šādu interpretāciju atbalsta Regulas Nr. 261/2004 pieņemšanas vēsture. Kā secinājumu 43. un 44. punktā norādījis ģenerāladvokāts, no šīs vēstures izriet, ka, kaut arī Savienības likumdevējs nebija vēlējies no šīs regulas piemērošanas jomas pilnībā izslēgt pasažierus, kuru lidojums ietilpst kompleksā ceļojumā, tas tomēr attiecībā uz tiem bija vēlējies saglabāt agrāk ar Direktīvu 90/314 izveidotās un par pietiekami aizsargājošu atzītās sistēmas sekas.

33 Kā šajā ziņā izriet no Regulas Nr. 261/2004 3. panta 6. punkta, minētā regula neskar tiesības, kas pasažieriem, kuri ir iegādājušies kompleksu ceļojumu, izriet no šīs direktīvas.

- 34 Tādējādi Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkts nozīmē, ka tiesības uz biļetes cenas atlīdzināšanu, pamatojoties uz minēto regulu un Direktīvu 90/314, nav kumulējamas, jo, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 64. punktā, šādas kumulēšanas rezultātā pasažieris tiktu pārmērīgi aizsargāts, kaitējot apkalpojošajam gaisa pārvadātājam, kuram šādā gadījumā var nākties uzņemt daļu atbildību ceļojumu rīkotāja vietā par tā klientiem saskaņā ar līgumu, ko tas ar tiem ir noslēdzis.
- 35 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka pasažieriem, kuriem, pamatojoties uz Direktīvu 90/314, ir tiesības vērsties pie ceļojumu rīkotāja, lai atgūtu samaksāto aviobiļešu cenu, nav tiesību prasīt šādu atlīdzinājumu no gaisa pārvadātāja, pamatojoties uz Regulu Nr. 261/2004.
- 36 Šis secinājums attiecas arī uz gadījumu, kad ceļojumu rīkotājs nav finansiāli spējīgs atlīdzināt biļetes cenu un nav veicis nekādus pasākumus šāda atlīdzinājuma nodrošināšanai.
- 37 Ņemot vērā Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkta skaidro tekstu, faktiski nav svarīgi, vai ceļojumu rīkotājs nav finansiāli spējīgs atlīdzināt biļetes cenu, vai tas ir vai nav veicis pasākumus šīs atlīdzināšanas nodrošināšanai, nedz arī vai šie apstākļi apdraud viņa pienākuma izmaksāt atlīdzinājumu attiecīgajiem pasažieriem izpildi.
- 38 Šādu Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkta interpretāciju neatspēko šīs regulas pamatmērķis, kurš, kā izriet no tās 1. apsvēruma, ir nodrošināt augstu pasažieru aizsardzības līmeni.
- 39 Kā izriet no šī sprieduma 32. punkta, Savienības likumdevējs ir precīzi ievērojis agrāk ar Direktīvu 90/314 izveidoto un par pietiekami aizsargājošu atzīto sistēmu.
- 40 Konkrētāk, ar šīs direktīvas 7. pantu, lasot kopā ar tās 21. apsvērumu, it īpaši ir noteikts, ka ceļojuma rīkotājam ir jāsniedz pietiekama drošības garantija attiecībā uz iemaksātās naudas atmaksāšanu maksātnespējas gadījumā.
- 41 Tiesa ir atzinusi, ka Direktīvas 90/314 7. pantā ir ietverts uz rezultātu orientēts pienākums garantēt kompleksā ceļojuma dalībniekiem tiesības uz līdzekļu atmaksāšanu ceļojumu organizatora bankrota gadījumā un ka šī garantija īpaši ir domāta tieši tam, lai pasargātu patērētāju no bankrota sekām neatkarīgi no tā iemesla (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1999. gada 15. jūnijs, *Rechberger* u.c., C-140/97, EU:C:1999:306, 74. punkts, kā arī rīkojumu, 2014. gada 16. janvāris, *Baradics* u.c., C-430/13, EU:C:2014:32, 35. punkts).
- 42 Turklāt Tiesa ir uzskatījusi, ka valsts tiesiskajā regulējumā šajā normā paredzētie pienākumi ir transponēti pareizi tikai tad, ja, neraugoties uz to, kādi ir nosacījumi, rezultātā tas efektīvi garantē pasažierim visu tā ieguldīto līdzekļu atmaksāšanu ceļojumu organizatora maksātnespējas gadījumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1999. gada 15. jūnijs, *Rechberger* u.c., C-140/97, EU:C:1999:306, 64. punkts, kā arī rīkojumu, 2014. gada 16. janvāris, *Baradics* u.c., C-430/13, EU:C:2014:32, 38. punkts).
- 43 Ja tas tā nav, tad no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka attiecīgajam ceļotājam katrā ziņā ir iespēja celt prasību par atbildības konstatēšanu pret attiecīgo dalībvalsti saistībā ar viņam Savienības tiesību pārkāpuma dēļ radītajiem zaudējumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 25. novembris, *Fuß*, C-429/09, EU:C:2010:717, 45.–48. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 44 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 261/2004 8. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pasažierim, kam, pamatojoties uz Direktīvu 90/314, ir tiesības vērsties pie ceļojumu rīkotāja, lai atgūtu par aviobiļetēm samaksāto summu, tādēļ vairs nav iespējas, pamatojoties uz minēto regulu, prasīt atlīdzināt šo summu no gaisa pārvadātāja, tostarp tad, ja ceļojumu rīkotājs finansiāli nav spējīgs atmaksāt biļetes cenu un nav veicis nekādus pasākumus, lai to nodrošinātu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 45 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, 8. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažierim, kuram saskaņā ar Padomes Direktīvu 90/314/EEK (1990. gada 13. jūnijs) par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām ir tiesības vērsties pie ceļojumu rīkotāja, lai atgūtu par aviobiļetēm samaksāto summu, tādēļ vairs nav iespējas, pamatojoties uz minēto regulu, prasīt atlīdzināt šo summu no gaisa pārvadātāja, tostarp tad, ja ceļojumu rīkotājs finansiāli nav spējīgs atmaksāt biļetes cenu un nav veicis nekādus pasākumus, lai to nodrošinātu.

[Paraksti]